

αβγο

Παρασκευή, 1 Αυγούστου 2014

11:50 μμ

Σημασία:

- Το ων της ορνιθας και γενικακαθε ωτοκου πτηνου,ερπετου, ψαριου. αβγό (το) (σχολ υρθ. αυγό) 1. το σφαιροειδές, γονιμοποιημένο ωάριο, Το γέννημα θηλυκών ζώων, όπως πτηνών, ερπετών και ψαρκιων. που αποτελείται από τη λέκιθο (κρόκο), το λεύκωμα (ασπράδι), τις υπο-κελύφεις μεμβράνες και το κέλυφος (τσόφλι)· 171

Ετυμολογία:

μεσν < αρχ ώόν (βλ λ). από τη συνεκφορά τά ώά > ταουά > ταουγά > τ'αβγά > αβγό | | γρ. αυγό δεν δικαιολογείται ετυμολογικώς. 171

Αυτά λειει ο Μπαμπινιώτης.

Αλλα ο πληθυντικός του Λατινικου αβγου ονυμ ειναι ονα.
Το ονυμ (οβουμ) ευκολα μπορουσε να παρακουσθει σε όβον

Ετσι θεωρησαν ότι ο ενικος είναι οβόν > οβγόν > αβγόν.

Είναι επισης γνωστο από παμπολα επιγραμματα ότι το « ν » και το « υ » εναλλασσονται αντικαθιστωνται αμοιβαίως με αυθαιρετο τρόπο. Βλεπουμε δηλαδη Avgvstvs αλλα και Augustus. Βλ. ΕΙΚ 1 και 2
Ετσι εξηγειται το αυγα με υ, από το λατινικο ονα ή οια

Ισως λοιπον είναι αντιδανειον από το λατινικο ονα και δεν χρεαζονται οι ακροβασιες της περιεργης μετατροπης του ωα σε ουά που δεν συνηθιζεται ενω το αντιθετο το συναντουμε στο ῶας, τό, Δωρ. αντί οῦας, οῦς, το αυτί. Δηλαδη το «ου» γινεται «ω». Το «ω» όμως δεν γινεται «ου»

Πχ.

το ούά στην ελληνιστικη (αντιστοιχο το Λατ. vah!) επιφών. θαυμασμού ή έκπληξης, α! ω! απαντα στην Καινή. Διαίκη όπως επίσης το ούαί, (Λατ. vah! ah!) επιφών. πόνου ή θυμού· ούαί σοι, αλίμονο σε σένα!
Κανενα δεν εγινε ωαί ή ωά!

Μυθεύματα

Πολλοι μυθοι κυκλοφορουν ανευθυνα και κυριως ατεκμηριωτα, για την προλευση φρασεων με αυγα

Κάθε 15 του Μάη^[1] οι Ρωμαίοι τιμούσαν τους θεούς Αφροδίτη και Διόνυσο, βγαίνοντας στις πλατείες με σκοπό να αλληλοχτυπηθούν με αυγά μελάτα! Χιλιάδες αυγά πετιόντουσαν εκείνη τη μέρα. Ο κόσμος δε, το απολάμβανε γελώντας ακατάπαυστα. Στη γιορτή αυτή μπορούσαν να πάρουν μέρος οι πάντες. Γι' αυτό και έβλεπε κανείς μέσα στο πλήθος, δεσποινίδες, στρατηγούς και πολλές φορές και τον ίδιο τον αυτοκράτορα (Θερμός θιασώτης, του αβγοπόλεμου ήταν ο Νέρωνας^[2], που δεν περίμενε τη συγκεκριμένη μέρα του εθίμου για να κάνει αβγοπρόσωπους τους αξιωματικούς του). Η γιορτή αυτή, πραγματοποιείτο και στο Βυζάντιο, αλλά για αρκετά μικρό χρονικό διάστημα. Θα πρέπει να σημειωθεί πως, παρόλο που ο αβγοπόλεμος διαρκούσε μία μέρα, τα γέλια εξακολουθούσαν για αρκετές βδομάδες. Γι' αυτό και όταν αναφέρουμε τον όρο, αναφερόμαστε σε κάποιον που κατά τη γνώμη μας, γελάει αναίτια.

http://www.slang.gr/lemma/show/_auga_sou_katharizoun_kai_gelas;_9426/#lemma_10411

Ο συντάκτης αυτής της ανοησίας υιοθετήθηκε ως ειδήμων από αδαείς που δεν βάζουν σε λειτουργία το

http://www.slang.gr/lemma/show/auga_sou_katharizoun_kai_gelas;9426/#lemma_10411

Ο συντάκτης αυτής της ανοησίας υιοθετήθηκε ως ειδήμων από αδαείς που δεν βάζουν σε λειτουργία το μυαλό τους.

Τα αυγα είναι πολυτιμα και δεν τα πετανε εκτος αν είναι κλούβια.

Τα ορνιθοτροφεία ήταν ανυπαρκτά, και τα χιλιάδες αυγα ήταν αδύνατο να συγκεντρωθούν και να διανεμηθούν και να βραστούν.

Αν αυγά τα πετανε, τα πετανε για να καθυβρισουν καποιο και προφανως χωρις να τα βρασουν. Θελουν να λερωσουν τον παραλήπτη.

Στο βυζαντιο κάθε ειδωλολατρικη τελετη ηταν αυστηρα απαγορευμενη.

Θεωρω απιθανο να γίνεται τέτοιος πόλεμος και, διαρκούσης της μάχης, να καθαρίζονται τα αυγά! Τα αυγά πρέπει να τα ετοιμάζαν οι μαχητές εκ των προτέρων και εν κρυπτώ και παραβύστω, για να αιφνιδιάσουν τον αντιπαλο. Αν δώ κάποιον να μου καθαρίζει αυγά δεν γελάω, φεύγω για να μην το φάω στη μούρη. Αν **του** καθαρίζει ίσως να γελάσω γιατί ξέρω τι θα συμβεί στον τρίτο.

Η δική μου ερμηνεία σχετίζεται, ατεκμηρίωτα όμως, με την διαπόμπευση. Το κλούβιο αυγό ήταν σύνθημα να εκσφενδονίζεται για να **καθυβρίσει** κάποιον κατά την διαπόμπευση. Μέχρι και σήμερα πετάνε αυγά στους πολιτικούς. Ας υποθέσουμε λοιπόν πως η έκφραση ήταν «**Μ'[ε] αυγά σε καθυβρίζουν, και [εσύ] γελάς;**». Το «και γελάς» λέγεται σε αντίθεση με την καθύβριση. Ανάλογη έκφραση «τον φτύνουν και νομίζει οτι βρέχει». Λεγεται για ανθρωπο αναισχυντο που οι προβολες και επιπληξεις τον αφηγουν αδιαφορο.

Με τα χρόνια όμως και το καθυβρίζω επαψε να χρησιμοποιείται και οι διαπομπευσεις ήταν σπανιότερες. Ο λαός ακουγοντας «αυγα» μετετρεψε το ακτανόητο πια «καθυβρίζω» σε «καθαρίζω», ρημα βεβαία σχετικό με τα αυγα. Το νοημα όμως της φρασης χαθηκε .

Ο συντάκτης της ανοησίας αυτής μπερδεψε το λατινικό *onatio*, (από το ρημα *ono:θριαμβευω*), Γαλλ. *onation*, μικρός θριαμβός όπου ο θριαμβευών στρατηγός παρήλαυνε πεζός η επί αρμάτων. Το ρημα είναι προφανώς σχετικό με το αυγο. «Ατιμός θριαμβός» λεγονταν και η διαπόμπευση. Όλα αυτά έγιναν ένας λαογραφικός αχταρμας στο κεφαλι του συντάκτη που τον στολισε με αφθονή φανταστική σαλτσα με αποτέλεσμα το υπερθεν λογικό τερατούργημα.

Gell 5, 0, 27; P. Fest. 195.

χάνω τα αυγά και τα καλάθια

αν δεν αποτελεί επιτακτική επανάληψη. ίσως έχει την αφετηρία της σε παλαιό, ιστορία σχετικά με τον Ιωάννη Ντερζίνη. έμπορο αυγών από την Αίγινα, ο οποίος το 1688 έχασε σε πειρατική επιδρομή ένα καλάθι με αυγά. (ενώ άλλοι είχαν καταστραφεί) και το διέδιδε σαν να επρόκειτο για υλική καταστροφή.¹⁷¹

Όμως το νοημα της φρασης είναι άλλο.

Χανω δεν σημαινει υλικη απωλεια πάντα.

Σημαινει μεταφορικα χανω τα μυαλά μου, ειμαι χαμενος, χανω τον προσανατολισμο μου, ειμαι απλολωλός, λωλός. Χανω τα αυγα και τα καλάθια λεγεται για να δειξει καποιο που τα εχει χαμενα που δε ξερει τι να κανει και που να παει.

Εκφραζω την βαθεια θλιψη μου για την ζημιαν του μακαριτη Ντερζινη, αλλα δεν μπορω να του δώσω την πατροτητα της φρασης.

Ξενόγλωσσα

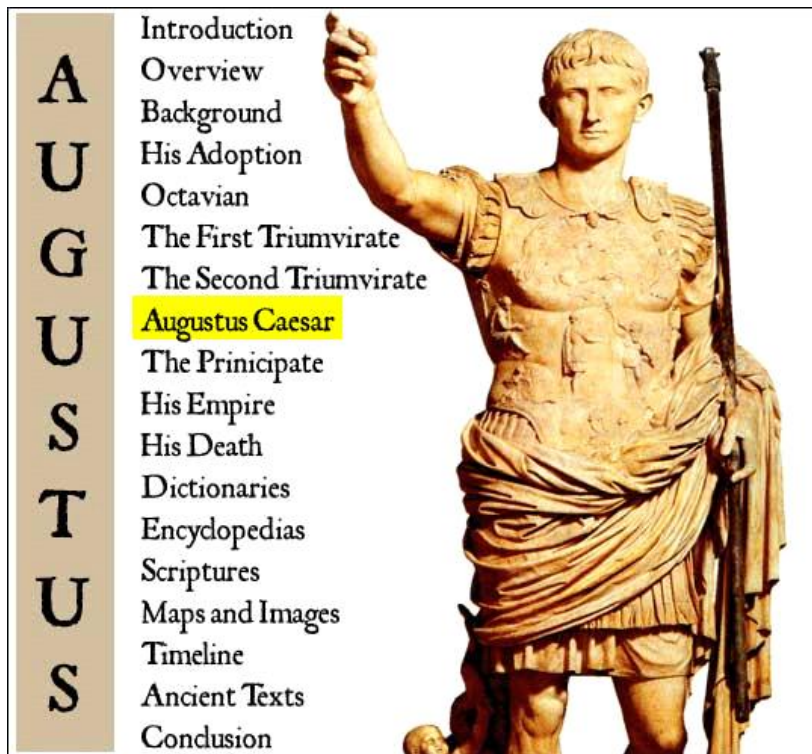
Ιταλικά uono
Αγγλικά egg
Γαλλικά oeuf

Εικόνες

1

2

Φράσεις

**Χασαμε τ' αυγα και τα καλάθια
ακόμη δεν βγήκε απ' τ' αυγό**

Για νέο που συμπεριφέρεται σαν να τα ξέρει όλα ή με
θράσος) δεν απέκτησε ακόμη εμπειρίες, δεν ενηλικιώθηκε - και θέ-
λει να μας πει πώς να κάνουμε τη δουλειά μας

το αυγό τού φιδιού

βλ. λ. φίδι

βρίσκω την κότα που κάνει (τα) χρυσά αυγά

Βρίσκω κάποιον ο οποίος μου καλύπτει, χωρίς να κοπιάζω, τα έξοδά μου.

χάνω τ' αυγά και τα καλάθια / και τα πασχάλια

χάνω ό.τι διαθέτω: επιμένοντας να διαχειρίζεται την περιουσία του όπως ήθελε, τελικά έχασε τ' αυγά και τα καλάθια συν: χρεωκοπώ.

κάθομαι στ' αυγά μου εφησυχάζω,

δεν αναμειγνύομαι σε ξένες υποθέσεις: η υπόθεση είναι επικίνδυνη· το καλύτερο που έχεις να κάνεις είναι να κάτσεις στ' αυγά σου (ειρων.) εδώ αυγα εννοούνται οι ορχεις.

σιγά τ' αυγά / τα ωά/

(ενν μη σπάσουν) για να υποβαθμιστεί η αξία μιας υπόθεσης ή ενός προσώπου: Αυτή ήταν η δύσκολη άσκηση που μου έλεγες; Σιγά τ' αυγά..

αυγά κουρεύουμε;

δεν ξέρουμε τη δουλειά μας ;ασβεστη σβυνουμε, μπρικια κολλαμε;

πιάστ' / πάρ' τ' αυγό και κούρευ' το

ως σχόλιο κυρ. για περιπτώσεις στις οποίες είναι μάταιο να επιδιώξει να πάρει κανείς κάτι που είναι βέβαιο ότι δεν υπάρχει. Αρχ. Ωόν τιλλεις;

παίρνω (κάποιον) με τ' αυγά

ρίχνω (σε κάποιον) αυγά ως έκφραση αποδοκμασίας, αγανακτισμένοι αγρότες πήραν τον εκπρόσωπο τού υπουργείου με τ' αυγά αποδοκιμάζω κάποιον έντονα: αν τους προτείνουμε κάτι τέτοιο, θα μας πάρουν με τ' αυγά!

το αυγό του Κολόμβου

για εύκολη και έξυπνη λύση σε πρόβλημα που εκ των υστέρων φαίνεται ότι ήταν εύκολο και απλό στη λύση

η κότα έκανε τ' αυγό ή το αυγό την κότα; Ή είναι σαν την κότα και τ' αυγό

για την αδυναμία προσδιορισμού τής αρχικής κατάστασης. ποιο μεταξύ δύο είναι το αίτιο και ποιο το αποτέλεσμα

αυγά σου καθαρίζουν;

προς κάποιον που γελά χωρίς να υπάρχει λόγος. πώς γελάς έτσι. γιατί χαχανίζεις; βλ. μυθευματα.

Παροιμίες

Ολες από το 241

Δωκαν του χωριατη αυγο, κι ηθελετο ρουφηκτο ⁵⁴⁰

Επάτησε στ' αυγό κι έφτασε στον ουρανό. ⁵⁹⁹

Λέγεται ειρωνικά για εκειλ/ους που καμαρώνουν για μια

ασήμαντη ή και λανθασμένη πράξη ή ενέργειά τους από την οποία μάλιστα προσδοκούν αναγνώριση και οφέλη.

Κούρεψε τ' αυγό και πάρε το μαλλί του.⁷³¹

Λέγεται για τους πολύ φτωχούς οφειλέτες, που όσο κι αν πιεστούν δεν υπάρχει καμία πιθανότητα να εξοφλήσουν το χρέος τους.

Τα πέντε αυγά στον άρρωστο, τα δέκα στη λεχώνα.⁹⁷⁵

Λέγεται ειρωνικά για αυτούς που, ενώ υποστηρίζουν "·· δεν έχουν όρεξη, καταβροχθίζουν μεγάλες ποσότητες τροφής.

Άλλος έψηνε τ' αυγό, άλλος το παράστεκε, κι άλλος ήρθε το 'φαγε.¹⁰⁸¹

Αυγό αν παρεις απ' αυτόν, κρόκο δε βρίσκεις μέσα.¹¹³⁵

Καλή, κακή η κοτούλα μας δυο τρια αυγά τα κάνει.¹²⁵⁴

Κάλλιο σήμερα εν' αυγό παά αυριο μια κότα.¹²⁶⁰

Κάτσε κοτα μου στ' αυγά σου να κλωσσησεις τα πουλιά σου.¹²⁷⁰

Ουτ' ο συμπέθερος γενιά, ουτε τ' αυγό προσφάι.¹⁴²⁶

Του κορακα τ' αυγο δεν κανει περιστερι.¹⁵³⁷

Αλειφης αφαγ' ένα αυγο κι' αλειφτηκε ως τον κωλο.¹⁵⁷⁶

Με πορδές αυγά δεν βάφουν.¹⁶⁵²

Βιβλιογραφία

241

Τίτλος: 1864 ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ

Συγγραφέας :Ι. Αναγνωστοπούλου & Λ. Μπουσούνη-Γκέσουρα

Εκδότης:ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Έτος:2010

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1

στις 15 Μαιου εορταζονταν τα Mercuralia προς τιμήν του Mercurius, αντιστιχου του Ελληνικου Ερμη, θεου του εμποριου. Τοτε οι εμποροι ραντιζαν το κεφαλι τους, τα πλοια τους και τα μαγαζια τους με νερο από το τοπηγαδι της Porta Carpena.

2

Ο κύριος βιογράφος του Νέρωνα, ο Σουητώνιος δεν αναφερει γρυ περι αυγών.

Copyright© 2014 by Aris Stougiannidis